

Als docent ben je de hele dag bezig met leren. Je helpt, stimuleert en daagt leerlingen uit om nieuwe stappen te zetten, doelen te halen en zich te ontwikkelen. Daarbij heb je verschillende strategieën, persoonlijke kwaliteiten en competenties die je helpen om dit zo goed mogelijk te bereiken. Maar hoe weet je of je het 'goed' doet? Door de gemiddelde cijfers van een klas? In dit artikel gaan we daarom aan de slag met verschillende methodes die er zijn om te evalueren en te kijken naar je eigen handelen als docent.

Waarom evalueren?

De vraag klinkt simpel, maar is de eerste en belangrijkste vraag: waarom wil je evalueren? Zoals je ook bij leerlingen werk beoordeelt, zo kun je ook jezelf (laten) beoordelen. Maar wat hoop je er uit te halen? Grofweg zijn er twee redenen om dit te doen:

- Je wil (of moet) aan een bepaalde eis voldoen en dit bewijzen.
- Je wil jezelf verder ontwikkelen.

Het is belangrijk om duidelijk te kiezen, omdat het niet alleen bepaalt welke vorm je gebruikt, maar ook wat je met de resultaten doet. Als het gaat om het voldoen aan een bepaalde eis, dan wil je een manier van evalueren hebben die daar op aansluit. Als je jezelf verder wil ontwikkelen, dan is het juist handig om te weten welke kant je op wil, zodat je iets kunt doen met de uitkomsten.

Wat ga je evalueren?

Zoals hierboven al geschreven: waarom wil je eigenlijk evalueren? En als je dat scherp hebt kom je uiteindelijk bij de volgende vraag: wat ga je precies bekijken? Als je dagelijks voor de klas staat weet je dat er veel factoren zijn die van invloed zijn op de prestaties. Zoals er veel factoren zijn, zijn er dus ook veel punten waar je mee aan de slag kunt. Gaat het bijvoorbeeld over de instructie? Het motiveren van leerlingen? Het behalen van lesdoelen? Het ontwikkelen van lesmateriaal? De omgang met ouders? Creatieve ideeën voor in de les? Zorg voor jezelf dat je scherp hebt wat je precies wil gaan evalueren, zodat je daarbij kunt kiezen welke manier het meest geschikt is.

Wie gaat je evalueren?

Oké, je hebt dus duidelijk waarom je wil evalueren en wat je dan precies wil weten. Maar waar ga je de informatie hierover halen? Eigenlijk heb je daarbij 3 opties, waarbij voor elke optie wat te zeggen is. Het hangt vooral samen met de vraag die je hebt. Soms gaat het dan om informatie die vooral de leerlingen weten, maar het kan ook zijn dat je wil weten waar je ontwikkelpunten liggen als het om samenwerking met collega's gaat. In bepaalde gevallen kun je kiezen voor 360 graden feedback: verschillende perspectieven kunnen dan helpen bij het scherpstellen van de verbeterpunten.

Jezelf evalueren:

In sommige gevallen kun je er voor kiezen om jezelf te evalueren. Bijvoorbeeld als je wil weten hoe je klas scoort, of het ze lukt om leerdoelen te halen, of als je lesmateriaal wil beoordelen. Elke vorm van feedback over de prestaties richting leerlingen is daarbij namelijk ook een vorm van evaluatie

over de rol die jij als docent hebt. Kijkend naar lesmateriaal is het [spinnenweb van het SLO](#) een goede manier om zelf ontwikkeld lesmateriaal te evalueren.

Leerlingen:

De laatste jaren is er steeds meer mogelijk als het gaat over de rol van leerlingen in de evaluatie van de docent. Waar voorheen vooral de Roos van Leary gebruikt werd zijn er nu verschillende formulieren en apps te vinden. Met name [OnzeLes](#), ontwikkeld door de Nationale Denktank, springt daarbij in het oog. Met deze website kun je eenvoudig een aantal vragen opstellen waarmee leerlingen jou als docent kunnen evalueren.

Collega's:

In veel gevallen zijn collega's de meest aangewezen personen om je te helpen om te kijken naar je ontwikkeling als docent. Door gebruik te maken van expertise van andere docenten op school kun je goede feedback gesprekken voeren. Ook hierbij geldt weer: meerdere personen zorgen voor meerdere perspectieven, en dat levert vaak meer op qua evaluatie.

Tools en vragenlijsten

Je weet waarom en wat je wil evalueren, en wie dat gaat doen? Dan is het tijd voor het maken van een keuze uit het grote aantal vragenlijsten en tools! De meeste scholen heb zelf vragen of observatielijsten, al dan niet gestandaardiseerd. Daarnaast kun je altijd een eigen vragenlijst maken, waarbij bijvoorbeeld [Google Forms](#) een goede tool is om dit digitaal te doen. Wil je toch liever een vragenlijst die veel gebruikt wordt? Het project '[School aan Zet](#)' verzamelde een heleboel instrumenten, die in het volgende bestand te vinden zijn: [Feedback als kloppend hart van de lerende organisatie](#)

Zelfevaluatie, feedback en reflectie zijn belangrijke punten als het gaat over jezelf ontwikkelen als docent. Door zelf bezig te zijn met leren en met ontwikkelen zul je ook zien dat je hier beter mee omgaat bij leerlingen. En leren en ontwikkelen, daar gaat het docentschap om, toch?